

ด้วยความรักและระลึกถึง

ในลินซัคโตะทำงานของผม จดหมายที่เคยมีผู้ส่งมาให้ครั้งหนึ่งเมื่อหลายเดือนก่อนคงอยู่ในสภาพเดิมคือวางทับถมอย่างขาดความเป็นระเบียบ เคยคิดจะเอาออกทิ้งเป็นหลายครั้งหลายหน แต่ก็อดเสียตายไม่ได้ เพราะเจ้าของจดหมายแต่ละคนต่างก็มีมุกตลกขี้ตลกเขียนมาให้อ่าน ส่วนนวนิลาในการเขียนของแต่ละคน ก็ชวนแก่การอ่านการศึกษา ชำยังทำหน้าที่เป็นเครื่องบรรเทาความคิดถึงได้อีกด้วย

แอร์เลตเตอร์ฉบับนั้นซุกตัวเองอยู่ในลินซัคนี้เช่นกัน มีข้อความบรรจุอยู่ไม่ยาวนาน ลายมือของผู้เขียนช่างคุ้นเคยกับสายตานี้กระไร ส่งมาให้แต่ตุลาคมที่แล้ว ข้อเขียนนั้นจบลงด้วยประโยคที่ว่า....

“.... ใบไม้ที่นั่นกำลังสวย เพราะกำลังเปลี่ยนสี แต่คงไม่นานก็ร่วงหมด
น่าเศร้าบ้างเมื่อนึกถึงฤดูหนาวที่กำลังจะมา . . .”

ป๊าย

น่าเศร้าสิ น่าเศร้านักเมื่อนึกถึงผู้เป็นเจ้าของลายมือผู้นั้น ไม่ว่าจะ
เป็นญาติก็ก็ตามที่มาถึงและก็ผ่านไป เจ้าตัวต้องตกอยู่ในสภาพไม่ผิตหรือแตก
ต่างกับผู้ที่ต้องพลัดพรากจากถิ่นฐานบ้านเกิดเมืองนอน ทั้งจากมิตรสหายและ
ผู้ที่มีความเคารพรักความศรัทธา ทั้งไว้แต่ชื่อให้คนเขาเอ่ยถึงบ่อยครั้ง จะ
ต้องอยู่ที่นั่นเพื่อจับตาดูไปไม่ร่ว่งหล่นอีกนานเท่าใดหนอ

นึกถึงบุคคลผู้นั้นแล้วก็เลยทำให้นึกถึงคนบางคนที่เคยมีอำนาจวาสนาบารมี
สูงส่ง ยามเมื่อพ้นจากตำแหน่งหน้าที่อันเป็นที่มาแห่งอำนาจวาสนาแล้วความ
ยำเกรงที่เคยมีผู้ให้ก็พลันหมดสิ้นตามไปด้วย จะหาคนเอ่ยถึงก็แสนยากหรือที่
เขาจะหยิบยกมาเอ่ยก็เพียงเพื่อเป็นอุทาหรณ์แห่งความไม่ค้ำจามเท่านั้นเอง แต่
บุคคลผู้นั้น ดร. ป่วย อังภาภรณ์ อดีตเสรีไทย อดีตผู้ว่าการธนาคาร
แห่งประเทศไทย อดีตคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และอดีตประธาน รองประธาน และกรรมการในคณะกรรมการต่าง ๆ มาก
มายหลายคณะ รวมกระทั่งอดีตประธานคณะกรรมการจัดวางท่อระบายน้ำ

โสโครก แม้ปัจจุบันจะดำรงชีวิตอย่างเหงาหงอยในดินแดนห่างไกล ไร้ซึ่งตำแหน่งหน้าที่สูงส่งทางราชการใดๆ ก็ยังมีผู้ให้ความเคารพรัก ความศรัทธา และความระลึกถึงอยู่เป็นเนืองนิจ

ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงานที่ดีเด่น ประวัติความสามารถอันสูงส่งของ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นที่ยอมรับและเป็นที่กล่าวขวัญถึงในวงการทั่วไปไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกประเทศ เพราะเหตุนี้หากผมจะนำสิ่งเหล่านี้มากล่าวถึงอีก นอกจากจะเป็นการสิ้นเปลืองหน้ากระดาษอีกเป็นหลายหน้าแล้ว ยังจะเป็นการกล่าวซ้ำกล่าวซากเนื่องจากเคยมีผู้อื่นได้นำไปกล่าวถึงในสถานที่และวาระต่างๆ บ่อยครั้ง การเขียนถึงในครั้งนี้จะได้อีกจากสิ่งที่ได้พบได้เห็นในแง่และมุมแคบๆ ซึ่งมองเห็นไม่ได้ชัดเจนจากสายตาของคนภายนอกเท่านั้น

ปราชญ์วอลแตร์กล่าวไว้ว่า “คนดีคือคนที่ตายแล้ว” ด้วยเหตุนี้ในการเขียนจึงไม่มีความมุ่งหมายที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์เป็นคนดีอย่างแน่นอน ในเมื่อบุคคลผู้นี้ยังมีชีวิตอยู่ ยังมีความแข็งแรง ยังมีมันสมองอันเปรี๊ยะปราดเพื่ออำนวยประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ได้อีกนานปี อย่างไรก็ตามหากจะมีผู้ใดมีทัศนคติเกี่ยวกับบุคคลผู้นี้ในแนวทางที่ตรงกันข้ามแล้ว ก็ย่อมเป็นสิทธิของคนผู้นั้น ตราบใดประโยชน์ที่ “มองคนในแง่ร้าย” ยังเป็นประโยชน์ที่มีผู้ใช้สอยกันอยู่ และดูเหมือนจะมากยิ่งขึ้นในโลกแห่งการชิงดีชิงเด่นทุกวันนี้

จากแง่และมุมแคบ ๆ ที่ผมอ้างถึงข้างต้นเราควรจะเริ่มจากที่อยู่อาศัยของดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ก่อน

ชีวิตในครอบครัวของดร. ป๋วยฯ เป็นไปอย่างอิสระโดยแท้ ทุกสิ่งทุกอย่าง

นับตั้งแต่ย่างเท้าเข้าปากประตูบ้านจนถึงตัวบ้านจัดชั้นมีชั้นเพียงแต่เพื่อความ สะดวกสบายและความต้องการของสมาชิกทุกคนในครอบครัวเท่านั้น คน ภายนอกเพียงไม่กี่คนจะมีโอกาสย่างกรายเข้าไปเพราะสมาชิกแห่งครอบครัวมี ความเห็นสอดคล้องต้องกันว่า ที่อยู่อาศัยนั้นมีไว้เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ของคน ภายในครอบครัวสถานเดียว มิใช่มีไว้เพื่อการรับรองแขกหรือเพื่อวัตถุประสงค์ อื่นใด เพราะเหตุนี้กระมังสภาพของพื้นที่และตัวบ้านซึ่งไม่ใหญ่โตหรูหราซึ่ง คร. ป่วย ๆ ได้จัดซื้อไว้ตั้งแต่ครั้งสงครามโลกครั้งที่สองยังไม่ยุติ ขณะที่ตน กำลังมีบทบาทอยู่ในคณะเสรีไทยในประเทศอังกฤษ เคยเป็นอยู่เช่นไร ทุกวัน นี้ก็แทบจะกล่าวได้ว่า มิได้มีการปรุงแต่งหรือเปลี่ยนแปลงไปกว่าเดิมมากนัก

คร. ป่วย ๆ ปฏิบัติตนเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีระเบียบแบบแผน ถือ หลักว่าผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวย่อมจำเป็นต้องอุทิศเวลาเพื่อครอบครัว มีความ ใกล้ชิดผูกพันกับสมาชิกภายในครอบครัว ซึ่งเป็นกติกาก่อนแท้จริงของชีวิต มนุษย์ ท่านจึงมักปฏิเสธการรับเชิญใด ๆ ไม่ว่าจะป็นงานเลี้ยงหรืองาน ลักษณะอื่น ๆ ที่จัดขึ้นในเวลาค่ำ เพราะถือว่าแต่ละวันแต่ละชั่วโมงในวัน หนึ่ง ๆ ได้อุทิศเวลาและความคิดเพื่อราชการแผ่นดินไปแล้วอย่างพอเพียง ในวันหยุดราชการหากไม่มีภาระหน้าที่สำคัญทางราชการอย่างแท้จริงแล้ว ท่าน ก็จะชลุกอยู่กับครอบครัวหรือพาครอบครัวออกไปพักผ่อนในที่ต่าง ๆ และใน การเดินทางไปพักผ่อนนี้ก็มิได้จัดเตรียมการให้เป็นความยากลำบากแก่ผู้อื่น ขณะเดียวกันก็ไม่ต้องการให้ผู้ใดเข้ามาแทรกแซงในชีวิตส่วนตัวของท่าน

เป็นความจริงที่ว่า ผู้ที่ปฏิบัติตนในแนวทางที่ไม่เหมาะสมนั้น ส่วนใหญ่ มักสืบเนื่องมาจากความประพฤติแต่เยาว์วัยโดยเฉพาะการมีโอกาสจับจ่ายใช้สอย โดยเสรี ด้วยเหตุนี้ คร. ป่วย ๆ แม้จะมีฐานะเพียงพอที่จะอำนวยความสะดวก

ทางการเงินให้แก่บุตร ท่านก็ได้ปฏิบัติเช่นนั้น ตรงกันข้ามกับวงแหวนทางฝึกฝนบุตรทั้งสามให้รู้จักใช้จ่ายเงินในทางประหยัด มีแบบมีแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรัดกุมเป็นต้นว่า เปิดสมุดออมสินให้ เมื่อมีความจำเป็นจะต้องจัดซื้อตำราเรียนหรืออุปกรณ์การเรียน ก็จะเบิกเงินจากสมุดออมสินของแต่ละคน เงินฝากก็เป็นเงินที่แต่ละคนออคยอมจากเงินที่ผู้เป็นบิดามารดาจ่ายให้ตามปกติ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของบุตรก็จะเป็นชนิดที่ทนธรรมดาสามัญสวมใส่ราคาไม่แพง อย่างไรก็ตามในส่วนที่เกี่ยวกับความริเริ่ม ความคิดเห็นหรือแนวโน้มในความชอบแห่งอุปนิสัยของแต่ละคนนั้น ดร. ป่วย ๆ มิได้เข้าไปสอดแทรกหรือขัดขวาง ในทางตรงกันข้ามหากเห็นว่าชอบและควรแล้ว ก็จะให้ความสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมเสมอมา

ดังได้กล่าวแล้วว่าชีวิตภายในครอบครัวของ ดร. ป่วย อิงภรณ์ ดำเนินเป็นเอกเทศปราศจากการสอดแทรกหรือก้าวร้าวจากสังคมภายนอก ฉะนั้นหากจะมีใครเจตนาที่จะจัดส่งดอกไม้สวยงามไปให้ท่านที่บ้าน เพื่อนำไปประดับแจกันที่ว่างแล้ว ก็จะต้องเสมือนว่าเป็นการทำหิความบกพร่องของคนในครอบครัวของท่าน เคยมีผู้ส่งเครื่องรับโทรทัศน์ขนาดใหญ่ราคาแพงไปให้ท่านก็จะส่งคืนด้วยเหตุผลที่ว่าท่านมีอยู่แล้วและยังใช้การได้อีกนานปี และเมื่อมีผู้จัดตัวสักต่างประเทศราคาแพงไปให้เป็นจำนวนลังจำนวนหีบ ท่านก็จะส่งกลับคืนด้วยเหตุผลที่ว่าท่านไม่ใช่คนรักดื่ม หรือมีความจำเป็นจะต้องสะสมไว้เพื่อการรับรองผู้ใดที่บ้าน แต่ในกรณีหลังนี้อาจจะขอรับไว้เพียงหนึ่งหรือสองขวดเพื่อมิให้เป็นการเสียมารยาทและเพื่อมิให้ผู้นำมาเสียกำลังใจเท่านั้น

ดร. ป่วย ๆ เป็นแบบอย่างแห่งผู้ใช้ชีวิตง่าย ๆ ผู้คนเคยยกจะยืนยันได้ว่าตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา^{นี้} สภาพชีวิตของบุคคลผู้นั้นมิได้ผิดแผกแตกต่าง

กว่าเมื่อหลายปีก่อนเลย ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองใหม่ ๆ หลายคนคงจำได้ว่าท่านสวมใส่กางเกงผ้าเวสปอยท์เป็นประจำตลอดเวลาหลายปีจนกระทั่งผ้าประเภทดังกล่าวไม่มีผู้ผลิตหรือมีราคาสูง จึงหันมาใช้ผ้าธรรมดาที่จำหน่ายทั่วไป นาฬิกาข้อมือที่ใช้อยู่ก็เป็นเรือนเหล็ก และเป็นเรือนเดียวกับที่ใช้มานับสิบปี ในด้านอาหารการกินก็เช่นกันนิยมอาหารแบบพื้น ๆ ที่เคยชอบแต่ครั้งยังเป็นนักเรียน เช่น ก๋วยเตี๋ยว ข้าวแกง ข้าวต้มกับ (ข้าวต้มก๋วย) สำหรับของหวานที่โปรดปรานเป็นพิเศษก็ได้แก่เต้าฮวย เมื่อให้ใครไปซื้อก็จะแนะนำให้ไปซื้อจากจีนผู้ชายบริเวณสามแยกซึ่งท่านบอกว่าเคยกินมาตั้งแต่ครั้งท่านยังเป็นเด็ก เพราะฉะนั้นเมื่อมีผู้มาเยือนท่านที่ทำงาน และหากมีความคุ้นเคยชอบพอกันพอควรแล้ว อาหารที่สั่งมารับรองก็มักจะเป็นอาหารประเภทดังได้กล่าวมานั้น แลก็สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ร่วมรับประทานอาหารเป็นอันมาก

เหตุที่ทำให้ท่านได้รับความเคารพจากคนส่วนใหญ่ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ท่านเป็นผู้สนใจอย่างยิ่งในด้านมนุษยสัมพันธ์ ให้ความสนใจต่อสภาพชีวิตความเป็นอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งของชนผู้น้อย ผู้ใดมีเรื่องเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ที่อยู่อาศัย การงานหรือเงินก็ตาม เมื่อมาขอรับความช่วยเหลือและท่านเห็นว่าสมควรแล้ว ก็จะทำให้ความช่วยเหลือทุกครั้งไป และช่วยเหลืออย่างจริงจังจนกระทั่งผู้นั้นสามารถล่วงพ้นภาวะยุ่งยากที่เป็นอยู่ กิตติศัพท์ของ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ในเรื่องนี้เลื่องลือนัก จึงทำให้ท่านกลายเป็นแหล่งความช่วยเหลือสำหรับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน แต่ผลแห่งการนี้ทำให้เพิ่มพูนภาระของท่านเป็นอันมาก เพราะในบางโอกาสผู้ที่อยู่ภายนอกแม้ไม่เคยรู้จักกับท่านมาก่อน ก็ยังติดต่อขอรับความช่วยเหลือมาด้วยเหตุที่กล่าว หากพิจารณาแต่เพียงยอดรายได้ที่ท่านได้รับแต่ละเดือน ก็อาจ

ทำให้เห็นไปว่าฐานะความเป็นอยู่ของท่านและครอบครัวจัดอยู่ในระดับมั่งคั่ง แต่เมื่อตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงแล้ว จึงจะเห็นว่าयरยอรายได้ของท่านที่ได้รับแต่ละเดือนนั้น ต้องถูกเจียดจ่ายเพื่อพันธะต่าง ๆ ทางสังคมเป็นประจำ ในจำนวนมิใช่น้อย

เมื่อเทศกาลปีใหม่มาถึง เป็นธรรมเนียมที่จะมีการส่งของขวัญและบัตรอำนวยพรมาให้ ดร. ป่วย ๆ ซึ่งชมกับการได้รับบัตรอำนวยพรเป็นพิเศษ จะนำบัตรเหล่านั้นมาร้อยเป็นราวแขวนไว้รอบ ๆ ห้องทำงานเป็นเวลาหลายวัน บัตรอำนวยพรที่ส่งมาให้ก็จะตอบรับทุกฉบับไป ที่คุ้นเคยก็จะถือโอกาสเขียนข้อความพิเศษส่งไปด้วย สำหรับของขวัญต่าง ๆ ที่มีผู้นำมาให้และยอมรับไว้ก็จะนำไปแจกจ่ายแก่ผู้ร่วมงานและผู้ที่เคยให้ว่วนใช้สอยไม่ว่าจะเป็นพนักงานระดับใด ไม่เคยเก็บไว้เป็นสมบัติส่วนตัวแม้แต่ชิ้นเดียว นอกจากสมุดไดอารี่เล่มเล็ก ๆ เพียงเล่มเดียว และไดอารี่เล่มนี้จะทำหน้าที่ของมันอย่างเต็มภาคภูมิ กำหนดนัดประชุมในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ กำหนดนัดพบบุคคลที่ติดต่อกหรือมาขอพบการรับเชิญในงานเลี้ยงของสถาบันหรือบุคคลในโอกาสและวาระต่าง ๆ การรับเชิญไปกล่าวคำปราศรัย ไปเป็นประธานในพิธีต่าง ๆ การนัดส่งมอบต้นฉบับที่มีผู้มาติดต่อกขอให้เขียนสำหรับวารสารที่จัดพิมพ์ในโอกาสต่าง ๆ ฯลฯ เหล่านี้จะแออัดยัดเยียดอยู่ในหน้ากระดาษของไดอารี่เล่มเล็ก ๆ เล่มนี้ บ่อยครั้งที่กำหนดนัดของตัวท่านกระทำลวงหน้านับเป็นแรมเดือน

การที่ผู้ยกย่องในความสามารถมิได้ทำให้ ดร. ป่วย ๆ เห็นตัวเองว่าเลิศเลอเหนือกว่าบุคคลอื่นแต่อย่างใด ท่านมีความเชื่อว่าสถาบันหรือหน่วยราชการใดก็ตามจะเจริญก้าวหน้าได้ย่อมมิใช่เพราะเพียงอาศัยสติปัญญาความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เหตุนี้ภาระต่าง ๆ ที่ท่านปฏิบัติอยู่

และที่ได้รับมอบ จึงได้มอบหมายไปยังพนักงานชั้นผู้น้อยที่เห็นว่าเหมาะสม โดยไม่คำนึงถึงระดับชั้น ภาระเช่นนี้ใครผู้ได้รับมอบ นอกไปจากความภาคภูมิใจแล้ว ยังเป็นโอกาสที่จะได้ศึกษาหาความรู้ต่างๆ ไปในตัวอีกด้วย และท่านก็ไม่ละเว้นที่จะได้เอ่ยชื่อผู้ที่มีส่วนทำให้งานนั้นลุล่วงไปทุกครั้ง สำหรับรายได้ต่าง ๆ ที่พึงได้รับเป็นการตอบแทนจากภารกิจต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อรับมาแล้วก็จะมอบให้ผู้ที่เคยมีส่วนช่วยเหลือทุกคนให้นำไปแบ่งปันกัน หรือในการประชุมครั้งใดที่สามารถมอบหมายให้ผู้อื่นไปประชุมแทน เบี้ยประชุมที่ได้รับสำหรับเดือนนั้น ๆ ก็จะมีมอบให้ผู้นั้นไป

เป็นการกล่าวที่ไม่เกินความจริงเลยที่ว่าในการประชุมหรือครั้งสำคัญๆ ในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ก่อนนัดประชุม ผู้นัดจะต้องสอบถามความสะดวกจาก ดร. ป่วย ๆ เป็นอันดับแรก และพร้อมที่จะเลื่อนการประชุมให้ตรงกับความสะดวกของท่าน เพราะนอกจาก ดร. ป่วย ๆ จะเป็นผู้มีความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์แก่ที่ประชุมต่าง ๆ แล้วยังเป็นผู้มีศิลปะช่วยให้บรรยากาศของที่ประชุมต่าง ๆ ผ่อนคลายความตึงเครียดได้เป็นอย่างดี

ดร. ป่วย ๆ มีพื้นฐานนิสัยที่สนใจในทางด้านการศึกษาเป็นพิเศษ โครงการใดที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษาแล้วจะแสดงความกระตือรือร้นอย่างเห็นได้ชัด เมื่อไปดำรงตำแหน่งคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตลอดเวลาหลายปี ก็เป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับคามนิยม ความเคารพนับถือจากปวงคณาจารย์และนักศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพราะคุณสมบัติใหญ่ ๆ สามประการซึ่งได้แก่เป็นผู้มีมุทิตาจิต เป็นผู้เข้าใจต่อถึงความต้องการของสถาบันและนักศึกษา และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้มาขอรับวิชาความรู้

ภารกิจต่าง ๆ ที่ท่านได้มอบหมายดังกล่าว ทำให้มีเอกสารต้องศึกษา หรือรวบรวมรักษาไว้มากมาย ดร. ป่วย ๆ จะเป็นผู้จัดเข้าแฟ้มด้วยตนเองแทบทั้งสิ้น วิธีการเก็บเอกสารก็แตกต่างกว่าคนส่วนใหญ่ กล่าวคือจัดวางลำดับวันที่น้อยไปหาวันที่มาก ซึ่งหมายถึงว่าจะสอดใส่เอกสารจากด้านล่างของแฟ้ม วิธีการนี้ ดร. ป่วย ๆ แจ้งว่า อาจจะผิดกว่าคนทั่วไป แต่จำได้ว่ามีอีกท่านหนึ่งซึ่งปฏิบัติอย่างเดียวกัน คือคุณบุญมา วงศ์สุวรรณ ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงการคลังในอดีต ดร. ป่วย ๆ เป็นผู้มีระเบียบแบบแผนและมีความจดจำดีเยี่ยม ไม่ว่าจะมียเอกสารมากมายเพียงใด สามารถค้นหาอ้างอิงได้ในเวลาอันรวดเร็วเสมอ

ข้อที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง เกี่ยวกับการนัดแขกให้มาพบ ดร. ป่วย ๆ จะไม่ยินยอมให้แขกที่มาถึงก่อนเวลาเข้าพบจนกว่าจะถึงเวลานัด เหตุผลก็คือเพื่อมิให้แขกเคยตัวต่อไปจะถือวิสาสะมาก่อนเวลาซ้ำยังอาจจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติเยี่ยงเดียวกัน จะทำให้เกิดความสับสนและขาดความเป็นระเบียบในการนัดพบ แต่ถ้ามีผู้มาพบเป็นนักเรียนนักศึกษาแล้ว ดร. ป่วย ๆ เปิดโอกาสให้พบได้เสมอ และบ่อยครั้งในจำนวนมากคน

จากแง่และมุมที่ทำให้เห็นชีวิตของ ดร. ป่วย อิงภากรณ์ในตำแหน่งนี้ ผมหวังว่าผู้ที่มีความสนใจในตัวบุคคลผู้นี้คงจะสามารถนำไปประกอบภาพพจน์ที่มีอยู่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับผู้เขียนนั้นมีเจตนาเพียงเพื่อระบายความรักและระลึกถึงเท่านั้น

ในการเขียนเรื่องข้างต้น ผมมิได้ขออนุญาตหรือขอความเห็นชอบจากผู้เป็นเจ้าของเรื่องราวคือ ดร. ป่วย อิงภากรณ์แต่อย่างใด แน่่อน... เป็น

การผิตมารยาท แต่ผมก็เห็นว่าไม่ผิดกติกาที่โลกนิยมปฏิบัติกัน เพราะบุคคลสำคัญของโลกนั้นเคยมีผู้นำเรื่องราวไปเขียนอยู่บ่อย ๆ อาจจะผิดหรือถูกหรือคลาดเคลื่อน โดยผู้เขียนไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวแก่เจ้าของเรื่องราวก่อน แต่ก็เป็นสิทธิของผู้เป็นเจ้าของเรื่อง ที่จะแก้ไขความผิดหรือความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นนั้นโดยไม่มีผู้ใดสามารถยับยั้งได้

“ศุภกรเลิศ”

รพท. ปริทรรศน์

มีนาคม ๒๕๑๖